

منظور از میزان در قیامت چیست و قلب ما با چه معیاری سنجیده می‌شود؟

ارتباط میزان در قیامت و کسب قلب سلیم چیست؟

شما چقدر به سلامت روحتان اهمیت می‌دهید؟

آیا میزان و معیار واحدی وجود دارد، که سلامت قلب و روحمان را با آن بسنجیم؟

میزان در قیامت چیست و سلامت قلب و روح ما با چه معیارهایی سنجیده می‌شود؟

اغلب ما در حیات دنیایی خود لااقل سالی یک‌بار شاخصه‌های سلامت جسممان را چک می‌کنیم؛ مثلاً وزن خود را کنترل می‌کنیم، میزان هورمون‌ها، فسفر، آهن، کلسیم و دیگر عناصر بدن را اندازه می‌گیریم و مراقبیم که از حد طبیعی و استاندارد خود خارج نشوند. علت این کار اهمیتی است که برای سلامتی جسم قائلیم. جسم ما مهم‌ترین ابزار ما برای زندگی در دنیاست و اگر بیمار و ناقص باشد، تمام برنامه‌ریزی‌هایمان برای رشد و ترقی با اختلال مواجه می‌شود و از بسیاری از لذت‌ها نیز محروم می‌شویم. ما این را می‌دانیم، بنابراین همه تلاشمان را می‌کنیم تا این ابزار را سالم نگه داریم.

ابزار زندگی ما در آخرت دیگر این جسم مادی نیست، بلکه قلب یا روح است و سالم نگه داشتن آن نیز به مراتب مهم‌تر از جسم است. عمر ما در دنیا نهایتاً هشتاد تا صد سال است و حتی اگر با جسم بیمار و ناقصی متولد شده باشیم، بالاخره روزی فرا می‌رسد، که این جسم در بستر خاک آرام می‌گیرد و درد و رنج‌هایش به فراموشی سپرده می‌شود.

اما روح چطور؟

عمر روح چقدر است؟ یک هزار سال؟ یک میلیون سال؟ یک میلیارد سال؟

هیچکدام! عمر روح به اندازه عمر خداست و مرگی برای روح وجود ندارد؛ در نتیجه اگر کسی با قلب و روح بیمار به آخرت متولد شود، چاره‌ای ندارد جز اینکه رنج جانکاه درمان را که معلوم نیست چند هزار سال یا چند میلیون سال طول می‌کشد، تحمل کند.

همانطور که ارزیابی سلامت جسم در دنیا متر و میزان مشخصی دارد، ارزیابی سلامت قلب و روح نیز در آخرت، میزان و معیار مشخصی دارد. قلب ما، تنها دارایی ما در آخرت است؛ پس مهم است که از میزان‌های آخرتی که قلب ما با آن‌ها تطبیق داده می‌شود آگاهی داشته باشیم، تا بتوانیم آن‌ها را در دنیا رعایت کنیم. زمانی که میزان‌ها را بشناسیم، دچار افراط و تفریط نخواهیم شد و تمام انتخاب‌ها، ارتباط‌ها، افکار و رفتارهای ما جهت‌گیری ابدی و آخرتی پیدا می‌کند. اما میزان در قیامت و آخرت چیست؟

میزان در قیامت، حق است

آنچه در آخرت مورد محاسبه و سنجش قرار می‌گیرد، سن، جنسیت، درجات علمی یا میزان عبادت‌های ما نیست؛ بلکه قلب و روح ماست که در ترازوی قیامت وزن می‌شود؛ در واقع همانطور که قبلاً گفتیم، خروجی همه اعمال ما، چه بد باشند و چه خوب، در نهایت به قلب می‌ریزند و ساختار نهایی قلب را تشکیل می‌دهند؛ سپس این قلب در قالب یکی از تولدهای شش‌گانه سالم، معیوب، بیمار و ... به آخرت متولد می‌شود. اهمیت شناخت میزان در قیامت اینجاست که مشخص می‌شود. ما تا زمانی که میزان در قیامت را شناسیم و ندانیم چه اعمالی متناسب با شرایط زیستی آخرت و بهشت هستند، نمی‌توانیم خودمان را با آن‌ها تطبیق دهیم؛ لذا ممکن است اعمالی انجام دهیم، که در ظاهر خوب و مقدس هستند؛ اما با شرایط زیستی بهشت هماهنگ نیستند و در نهایت نیز به ضررمان تمام می‌شوند. به‌طور مثال، بعضی از افراد مقیدند تحت هر شرایطی در مراسم و مناسک دینی مثل جلسات زیارت عاشورا، نماز جمعه، زیارت اهل بیت (علیهم‌السلام) و امثال این‌ها شرکت کنند و اینطور تصور می‌کنند، که حضور در این جلسات برایشان اجر و پاداش اخروی دارد؛ درحالی‌که ممکن است در همان زمان خانواده و فرزندان به حضور آن‌ها در خانه احتیاج مبرم داشته باشند. در این شرایط رسیدگی به نیازهای خانواده در اولویت است و نباید اعمال مستحبی را بر آن ترجیح داد. اما این را فقط کسی می‌داند که میزان‌ها را بشناسد و اولویت‌ها را تشخیص دهد. داشتن علم و اطلاعات بدون

شناخت میزان در قیامت و آخرت، نه تنها ما را به مقصد نمی‌رساند، بلکه ممکن است قلب‌مان را دچار فسق کرده و از صراط مستقیم منحرف کند.

بر اساس آیات قرآن کریم، معیار و میزان در قیامت حق است.^۱ یعنی آنچه که در ترازوی قیامت وزن می‌شود، مقدار حقی است که در قلب و روح ما وجود دارد. قلبی که خالی از حق وارد برزخ شود، مثل نوزادی است که با بدنی ناقص و معیوب متولد شده است؛ در مقابل، قلبی که آکنده از حق باشد، تولدی سالم و زندگی خوب و رضایت‌بخشی خواهد داشت.^۲ در مورد چیستی حق و مصادیق آن قبلاً به طور کامل صحبت کردیم و گفتیم که بالاترین مصادیق حق خداوند، قرآن و معصومین (علیهم‌السلام) هستند. جهت یادآوری می‌توانید به آن مبحث مراجعه کنید.

اما ببینیم نشانه‌ای که قلب و روح ما با حق پر شده، چیست و چگونه می‌توانیم در همین دنیا و قبل از وفات هماهنگی قلب خود با حق را تشخیص دهیم؟

شناخت میزان‌های حق برای کسب قلب سلیم

بر اساس قاعده نسبت، رابطه دنیا با آخرت مانند رابطه رحم مادر با دنیاست. همان‌طور که از نوع تولد نوزاد معلوم می‌شود که دوران بارداری مادر تا چه اندازه به حق و درست بوده، نوع تولد ما به آخرت نیز نشان می‌دهد که قلب و روحمان چقدر با حق پیوند داشته است. حق در دنیا به معنای هماهنگی اندام‌های بدن جنین با شرایط زیستی دنیاست؛ به طور مشابه، حق در آخرت نیز به معنای تولد سالم و برخورداری از قلب سلیم است. طبق آیات و روایات، در قیامت پنجاه موقف یا ایستگاه وجود دارد، که در هر کدام از آن‌ها به یکی از اعمال انسان‌ها رسیدگی می‌شود؛ درواقع در هر ایستگاه یکی از اعمال را مورد سنجش قرار می‌دهند و میزان تطابق آن عمل با حق را می‌سنجند.

۱ سوره اعراف، آیه ۸
۲ سوره قارعه، آیات ۶ و ۷

هر عملی میزان‌ها و ریزمیزان‌های مربوط به خودش را دارد؛ مثلاً نماز یک سلسله میزان و ریزمیزان دارد که از شرایط صحت نماز و در رساله علمی و احکام به آن‌ها اشاره شده است. علاوه بر صحت، میزان‌های دیگری نیز وجود دارند که از شروط قبولی نمازند و اگر رعایت نشوند، نماز پذیرفته نمی‌شود. یکی از این شروط خوش‌رفتاری با خانواده است؛ چنانچه در روایات آمده، نماز شخصی که با خانواده‌اش بدرفتاری کند، پذیرفته نمی‌شود.^۳

از دیگر مواقف بسیار مهم، موقفی است که در آن به رابطه قلبی و عملی هریک از مسلمانان با امام عصر خودشان رسیدگی می‌شود، که این موقف در مورد ما مربوط به حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) است. در آنجا از تک‌تک ما به عنوان فرزندان ایشان سؤال خواهد شد که آیا در دوران حیاتمان در دنیا، تعهدات خود در قبال ایشان را انجام داده بودیم؟ آیا سبک زندگی‌مان را در راستای رفع موانع ظهور تنظیم کرده بودیم، یا خیر؟ در مورد سایر اعمال هم به همین ترتیب است.

اینکه قلب هرکس چقدر با حق پر شده را از روی میزان شادی، آرامش و رحمانیتش می‌توان تشخیص داد؛ به عنوان مثال، کسی که زود عصبانی می‌شود یا دائماً غصه دنیا را می‌خورد، معلوم است که میزان‌هایش سبک است و قلبش به اندازه کافی با حق پر نشده، درست مثل کسی که کلسیم کافی به بدنش نرسیده و با کوچک‌ترین ضربه، استخوان‌هایش می‌شکند.

خداوند متعال حداقل میزان‌های لازم برای کسب قلب سلیم را در سوره عصر بیان فرموده، که هر کدام از آن‌ها شامل چندین ریزمیزان هستند؛ نیت خوب، عمل صالح، اخلاق حسنه، پرهیز از گناهان، انس با قرآن و نماز، جهاد مالی و جانی و امثال این‌ها بخشی از این میزان‌ها و ریزمیزان‌ها هستند که لازم است سبک زندگی خود را با آن‌ها تطبیق دهیم.

^۳ پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله): «مَنْ كَانَ لَهُ امْرَأَةٌ يُؤْذِيهِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ صَلَاتَهَا وَلَا خَسَنَةً مِنْ غَمَلِهَا حَتَّى تُعِينَهُ وَتَرْضِيَهُ وَإِنْ صَامَتْ الدَّهْرَ ... وَعَلَى الرَّجُلِ مِثْلُ ذَلِكَ الْوِزْرُ وَالْعَذَابُ إِذَا كَانَ لَهَا مُؤْذِيًا ظَالِمًا؛ هرکس زنی داشته باشد که (آن زن) وی را بیازارد، خداوند نه نماز آن زن را قبول می‌کند و نه کار نیکش را، هرچند همه عمر روزه بگیرد؛ تا زمانی‌که به شوهرش کمک کند و او را خوشنود سازد ... مرد نیز اگر زن خود را بیازارد و به او ستم کند، همین گناه و عذاب را دارد.» وسائل‌الشیعة، ۱۴/۱۱۶/۱

در این مقاله دربارهٔ میزان در قیامت و آخرت و ضرورت هماهنگی با آن برای کسب قلب سلیم و تولد سالم به آخرت صحبت کردیم و بعضی از میزان‌ها و ریزمیزان‌ها را شناختیم. شما چه میزان‌های دیگری را می‌شناسید؟ خوشحال می‌شویم نظرات ارزشمند خود را با ما در میان بگذارید.

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer

Mentazer Mentazer